

**ASPECTS REGARDING THE
DENOMINATIVE SIGNIFICANCE OF
GEOMORFONIMS FORMED BY THE
ENTOPIC "GLADE", IN THE OLD
MĂLINI DISTRICT**

Daniela Maria Ciocîrlan (Anton)

**PhD Student, "Ștefan cel Mare"
University of Suceava**

Abstract: My paper proposes a short insight in the toponymy of Mălini District and it aims at making a brief analysis of the structure of compound phytonyms, having in their structure the entopic glade.

Keywords: Phytonyms, toponymy, glade, oiconims, semnification

Fosta *Plasă Mălini*, supusă cercetării noastre, este un spațiu situat în partea de sud vest a județului Suceava.

Privit în ansamblu, teritoriul arealului cercetat este caracterizat de un relief preponderent de deal în partea de est, lunci și văi ale răurilor spre sud, culmi și vârfuri muntoase în partea de nord vest. Îmbinarea acesta de structuri geografice multiple a dat

naștere unui peisaj arhitectural de o diversitate memorabilă, având în vedere că zona dispune de munți, culmi, creste, vârfuri, dealuri, văi, șesuri, lunci, poieni etc. Toate aceste realități geografice naturale sau sociale contribuie la reconstituirea existenței obiectului geografic denumit, creând astfel o nouă filă de istorie, toponimele putând dăinui peste veacuri. În articolul de față am inventariat toate geomorfonimele formate din entopicul *poiana*.

Poiana – denumire utilizată de bucovineni pentru satul *Dumbrava*.

Fitonim simplu, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*.

Poiana < sl. *poljana* (cf. CADE, 966; DM, 636); sl. *poliana* (cf. Șăineanu, D., 492, Scriban, D., 1008); „suprafață de teren în interiorul unei păduri, lipsită de copaci și acoperită cu iarbă și cu flori; luminiș” (cf. DEXI, 1499).

Poiana Celaru – situată vis-a-vis de *Pârâul Primataru*, în satul *Văleni-Stânișoara*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul *Celaru*, după numele fam. Chelaru, existent în zonă.

Poiana Chilieii – poiană pe *Dealul Bogata*, din care izvorăște pârâul cu același nume.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și apelativul

toponimic în G., articulat hot. enclitic, *chiliei*.

Poiana Ciotăria – situată pe *Colacul Șânței*, pe dreapta *Pârâului lui Ilie*, de la izvoare până la confluența cu *Pârâul Șânca*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poianași* apelativul toponimic articulat hot. enclitic, *ciotăria*.

Poiana Cireșului – poiană pe dreapta *Pârâului Sasca*, face parte din cele zece poieni de pe *Bâtcă*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poianași* fitonimul articulat hot. enclitic în G., *cireșului*.

Poiana Ciungi – poiană situată pe dreapta *Pârâului Ciungi* până în hotar cu moșia satului *Mălini*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și entopicul *ciungi*, atestat în Moldova sub forma Ciungu la 1490 (DER, 44).

Ciung < it. *cionco*, „butuc, trunchi de copac” întrebuițat metaforic „arbore cu crengile rupte sau tăiate, zonă în care se găsesc arbori cu vârfurile frânte sau putrede” (MDA, I, 551), „ciung, -ă, ciungi –e, adj. (despre copaci) cu crengile rupte sau tăiate” (DM, 150); „copac căruia i s-a tăiat sau căruia îi lipsesc mai toate crengile, arbore pitic nedevoltat”, (CADE, 279); sau din adj. ciung „aspectul ridicăturilor de pământ botezate astfel ar semăna cu un om căruia îi lipsește o mână”, (TR, 21); it. *cionco*, (Șăineanu, II, 257); înrudit cu it. *cionco* „mutilat” (Scriban, 291); cf. *cionc* (DLR, t. I, p. II, fsc. 7, 508-509); it. *cionco*, „creastă de deal scurtă, fără piscuri” (DEXI, 368).

G. Giulea a stabilit ca bază a toponimului ciung forma preslavă *ciunc*, având ca centru de iradiere it. *cionco*. Această formă a pătruns în spațiul italian odată cu extinderea limbii latine către orient. În prezent, dacoromâna și aromâna cunosc varianta ciung, -ă, în timp ce pe râul Moldova s-a conservat varianta ciunc, un loc de unde pădurea a fost ciungită, defrișată pentru extinderea terenurilor de cultură, a fânețelor ori pășunilor.¹¹¹⁵

Poiana Cosmeștilor – loc despădurit, acoperit de fânețe naturale, situată pe Dealul Surd, pe dreapta *Pârâului Săscuța*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul articulat hot. enclitic în G, *Cosmeștilor*, existent în zonă.

Poiana Crâșmei – poiana pe culmea dintre *Pâraiele Săscuța* și *Sasca*, între *Poiana Mare* și *Poiana cu Ferigă*. Aici a avut crâșmă și cramă familia de evrei Grimberg. Locul mai este cunoscut și sub denumirea de *Poiana Jâdanilor*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poianași* entopicul articulat hot. enclitic în G., *crâșmei*.

Poiana cu 3 meri – o fostă poiană în nordul satului *Mălini*, unde existau 3 meri. De aici vine denumirea satului *Poiana Mărului*, com. *Mălini*.

Hidronim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*, prep. simplă în

¹¹¹⁵G. Giulea, *Cuvinte românești și romanice. Studii de istoria limbii, etimologie, toponimie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 360

Ac. *cu*, numeralul cardinal *trei* și fitonimul la pl., *meri*.

Poiana cu Ferigă – poiană pe aceeași culme cu celelalte poieni, la izvoarele *Pârâului Șipotul*, în satul *Păiseni*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*, prep. simplă în Ac. *cu* și fitonimul *ferigă*.

Poiana Doamnei – loc situat în satul *Iesle*, cunoscut și sub denumirea de *Tabără*. Se spune că aici și-a făcut Petru Rareș tabără.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și subst. la fem., în G., *doamnei*.

Poiana Fântâniei – poiană situată între *Pârâiele Sasca* și *Săscuța*. Este aceeași cu *Poiana Mare*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și entopicul articulat hor. enclitic în G., *fântâniei*.

Poiana Frasin – situată la capătul satului *Văleni-Stânișoara*, înspre satul *Iesle*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și fitonimul *frasin*.

Poiana Hojbăgi- poiană lângă *Pârâul Valea Colibii*, în satul *Iesle* (com. *Mălini*). Sătenii povestesc că, în acest loc creștea o ștevie foarte înaltă iar ursul venea zilnic la mîncare.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și apelativul toponimic *Hojbăgi*.

Hojbăgi < *hojbăi* < contaminare între *hojma* și *hojbăi* (=bâjbâi) „(reg.) a cotrobăi, a scotoci”. (DEX, 478).

Poiana în Bourii – loc despădurit situat pe culmea dintre *Pârâul Sasca* și *Pârâul Săscuța*, amonte de *Școala Păiseni*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*, prep. simplă în Ac. *în* și apelativul toponimic articulat hot. enclitic *bourii*.

Poiana în Jos – loc despădurit pe stânga *Pârâului Săscuța lui Nicorici*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*, prep. simplă în Ac. *în* și adv. propriu-zis, de loc, *jos*.

Poiana la Fălci – loc despădurit, acoperit de fânețe naturale, situată pe *Dealul Surd*, pe dreapta *Pârâului Săscuța*. Poiana mai este cunoscută și sub denumirea de *Poiana la Suta de Prăjini* sau *Poiana Cosmeștilor*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*, prep. simplă în Ac. *la* și subst. la pl., *fălci*.

Poiana la Lopată – situată pe stânga cursului inferior al *Pârâului lui Ilie*, pe moșia satului *Șânca*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*, prep. simplă în Ac. *la* și subst. *lopată*.

Poiana la Maici – poiană în care ste construit Schitul Ortodox pe Stil Vechi, pe dreapta *Pârâului Sasca*, vis-a-vis de *Școala Păiseni*. Poiana este cunoscută și sub denumirea de *Poiana la Măicuțe*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*, prep. simplă în Ac. la și subst. la pl. *maici*.

Poiana la Păr – poieniță pe stânga *Pârâului la Păr*, pe panta sudică a *Coastei Suhei*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*, prep. simplă în Ac. la și fitonimul *păr*.

Poiana la Pârlitură – poiană pe stânga *Pârâului Sasca*, în izlazul satului *Păiseni*, la izvoarele *Pârâului Borozan*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana*, prep. simplă în Ac. la și apelativul toponimic *pârlitură*.

Poiana Lucanu – pășune în *Poiana Mărului*, lângă *Pădurea La Boicu*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul *Lucanu*.

Poiana lui Ciocan – în *Coasta Băii*, lângă *Bogata*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul articulat hot. proclitic *lui Ciocan*.

Poiana lui Cireș – zonă cu mulți cireși, în *Coasta Băii*, lângă *Bogata*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și fitonimul articulat hot. proclitic, în G., *lui cireș*.

Poiana lui Cojoc – în *Porcăroaia*, spre sudul satului *Slatina*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul articulat hot. proclitic în G., *lui Cojoc*.

Poiana lui Cojocar – în *Blidireasa*, spre *Hraniță*, în *Slatina*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul articulat hot. proclitic în G., *lui Cojocar*.

Poiana lui Marc – pe *Valea Cucalea*, în *Găinești*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul articulat hot. proclitic în G., *lui Marc*.

Poiana lui Moglan – loc despădurit cu fânețe și islaz la hotarul dintre moșiile satelor *Păiseni* și *Mălini*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul articulat hot. proclitic *lui Moglan*.

Poiana lui Nistor – poiană cu ierburi pe stânga *Pârâului Sasca*, în spatele *Pârâului Păiseni*, pe *Dealul lui Nichita*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul articulat hot. proclitic *lui Nistor*.

Poiana lui Ursache – poiană pe culmea *Obcinei Suhei*, aval de *Poiana la Păr*, amonte de satul *Păiseni*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul articulat hot. proclitic *lui Ursache*.

Poiana lui Vasile – afluent pe dreapta al *Pârâului Păiseni*, în zona cursului superior, *La Mesteceni*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul articulat hot. proclitic *lui Vasile*.

Poiana Lungă – poiană situată în satul *Văleni – Stânișoara*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și determ. adj., *lungă*.

Poiana Mare – situată în partea de est a *Slatinei*, în apropierea *Mănăstirii Slatina*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și determ. adj. *mare*.

Poiana Măcieșului – poiană pe culmea cu poieni, aval de *Pârâul Poienii*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și fitonimul articulat hot. enclitic în G., *măcieșului*.

Poiana Mângălăriei – lângă *Poiana Prisaca*, lângă fosta *Hraniță* cu Imperiul Austro-Ungar. Cu ani în urmă, în această poiană s-a găsit mangal, de aici denumirea.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și apelativul toponimic articulat hot. enclitic în G., *mângălăriei*.

Poiana Pârlitura – poiană situată pe stânga *Pârâului Negru*, în izlaz.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și apelativul toponimic *pârlitură*.

Poiana Pietriș (Chietriș) – poiană situată între izvoarele *Pârâului Șanca* și *Pârâul Negru*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și apelativul toponimic *pietriș*.

Poiana Pietroasă – lângă *Mănăstirea Slatina*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și determ. adj. *pietroasă*.

Poiana Plopului – plantație de plop în *Lunca Moldovei*, pe stânga *Pârâului Sasca*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și fitonimul articulat cu art. hot. enclitic, în G., *plopului*.

Poiana Podișului – la ieșirea din *Găinești*, spre pădure, spre *Pârâul lui Marc*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și entopicul articulat hot. enclitic în G., *podîșului*.

Poiana Prisaca – de la *Humărie* către *Runc*, în *Găinești*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și entopicul articulat hot. enclitic *prisaca*.

Prisacă derivă de la lat. *secare* sau *praesecare*, care înseamnă „a tăia până la capăt” (Balan 1960: 20); cuvântul înseamnă „loc unde sunt așezați stupii, unde se cresc albinele” (cf. DEX, 851), în trecut însemna „obligația de a lăzui sau locul lăzuit”, astfel că, „de la acțiunea de a doborî copacii s-a trecut la numirea locului curățit, lăzuit. Locul curățit de pădure s-a numit preseca. La 1167 existase o moșie, al cărei hotar începea de la locul qui pocatur preseca” (Balan 1960: 20); termenul apare comparat

cu ucr. *pasika* „(reg) loc într-o pădure unde s-au tăiat de curând copacii” (cf. DM, 664).

Poiana Răchitiș – poiană situată în satul *Poiana Mărului* (com. *Mălini*).

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poianași* apelativul toponimic *răchitiș* (*răchită* + suf. colectiv – *iș*).

Poiana Rotarului – în *Găinești*, pe *Valea Cucalea*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poianași* apelativul toponimic articulat hot. enclitic în G., *rotarului*.

Poiana Sărăturii – poiană pe *Dealul Mielușoaia* după grădinile satului *Sasca Mare*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și apelativul toponimic articulat hot. enclitic în G., *sărăturii*.

Poiana Vovonului – deal cu fânețe în *Slatina*, la vale de *Mănăstirea Slatina*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic *poiana* și antroponimul în G., *Vovonului*.

Poiană – de *La Cerbărie* până la *Cotul lui Iacob*, în com. *Mălini*.

Fitonim simplu, format din entopicul *poiană*.

Poienția Șarpelui – loc despădurit pe *Dealul Șânca* (*Colacul Șânței*), situat la obârșia *Pârâului Șânca*, care își are izvorul în *Fântâna lui Bureu*.

Fitonim compus, format din entopicul articulat hot. enclitic cu suf. dim –*îta*, *poienița* și subst. articulat hot. enclitic în G., *șarpelui*.

Bibliografie

I. Lucrări de referință (atlase, dicționare, hărți)

- *** *Ancheta Toponimică*, Iași, Institutul de Lingvistică, Istorie Literară și Folclor din Iași, 1978.
- *** *Anuar de lingvistică și istorie literară*, Iași, Academia Română, Filiala Iași, 1950 și urm.
- Ancheta dialectală ca formă de comunicare*, de Stelian Dumistrăcel, în colaborare cu Doina Hreapcă și Ion-Horia Bîrleanu, Editura Academiei Române, Iași, 1997.
- Dicționarul limbii române* (sub redacția lui Sextil Pușcariu), București, Academia Română, 1913-1941.
- Șăineanu, Lazar, *Dicționar universal al limbii române*, ediția a VI-a, Craiova, 1925.
- Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. I, partea a IV-a, Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza", Iași, 2005.

II. Volume

- Bîrleanu, Ion-Horia, *Particularități fonetice și lexicale reflectate în antroponimia din Valea Șomuzului Mare (jud. Suceava)*, în "Studii de onomastică", vol. IV, Cluj-Napoca, 1987.
- Bîrleanu, Ion-Horia, *Emigrări ardelenesti la est de Carpați. Consecințe lingvistice*, Iași, Editura Sedcom Libris, 1998.
- Bîrleanu, Ion-Horia, *Graiurile din Valea Șomuzului Mare, vol. I, Formarea numelor de sate*, Iași, Editura Sedcom Libris, 1999; *vol. II, Fonetica*, Iași, Editura Sedcom Libris, 2000.
- Candrea, I. A., *Probleme de toponimie (curs)*, București, 1930-1931.
- Draganu, Nicolae, *Românii din veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și onomasticii*, București, 1933.
- Frățilă, Vasile, *Studii lingvistice*, Timișoara, Editura Excelsior, 1999.
- Frățilă, Vasile, *Studii de toponimie și dialectologie*, Timișoara, Editura Excelsior, 2002.
- Gheție, Ion, *Baza dialectală a limbii române*, București, 1975.
- Ghibănescu, Ghe., *Surete și izvoade*, Iași, vol. I, 1906.
- Ghibănescu, Ghe., *Surete și izvoade*, Iași, vol. I, 1906.
- Goangă, N. Z., Gănescu, Ilie, *Indicatorul analitic și alfabetic al comunelor și plășilor din România*, București, 1912.
- Graur, Al., *Etimologii românești*, București, Editura Academiei, 1963.
- Graur, Al., *Nume de persoană*, București, Editura Științifică, 1965.

- Grămadă, Nicolae, *Toponimia minoră a Bucovinei*, îngrijirea ediției, studiul introductiv, bibliografia, notele și indicele: Ion Popescu-Sireteanu, introducere de D. Vatamaniuc, vol. I-II, București, Editura Anima, 1996.
- Iacobescu, Mihai, *Din istoria Bucovinei*, vol. I, București, Editura Academiei Române, 1995.
- Iordan, Iorgu, *Nume de locuri românești în Republica Populară Română*, vol. I, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1952.
- Iordan, Iorgu, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963.
- Iorga, Nicolae, *Istoria Românilor*, I-X, București, 1936-1939.
- Iosep, Ioan, *Toponomastică geografică*, Metodologie și lucrări practice (curs).
- Isac, Virginia, *Catalog de documente din Arhivele Statului Iași*, Moldova, vol. I (1395-1595), București, 1989.
- Ioan Iureniuc, *Dicționarul Toponimic al comunei Cornu Luncii*, 2008.
- Loșonți, Dumitru, *Soluții și sugestii etimologice*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- Matei, D. Mircea, Emandi, Emil I., *Habitatul medieval rural din valea Moldovei și din bazinul Șomuzului Mare*, Secolele XI-XVII, București, 1982.
- Moise, Ioan, *Studii de onomastică*, Pitești, Editura Tehnică "Tip-Naște", 1994.
- Moldovanu, Dragoș, ș. a., *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Vol. I (1991), vol. II (1992)*, București.
- Neruți, Ecaterina, *Satul moldovenesc în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Contribuții demografice*, Iași, Universitatea "Al. I. Cuza", 1984.
- Nicolae, Ion, *Toponimie geografică*, București, Editura Meronia, 2006.
- Niculăiasa, A., Niculăiasa, M., *Din istoricul comunelor Rădășeni și Horodniceni*, Ed. Litera, București, 1979.
- Niculăiasa, Ana, Niculăiasa, Mihai, *Istoria localităților din zona sud-estică a județului Suceava în date și cifre*, Editura Litera, București, 1976.
- Pascu, G., *Sufixe românești*, București, Edițiunea Academiei Române, 1916.
- Pătruț, Ioan, *Nume de persoane și nume de locuri românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984.
- Pătruț, Ioan, *Onomastica românească*, București, 1980.
- Pușcariu, Sextil, *Limba română, vol. I, Privire generală*, București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1940; *vol. II, Rostirea*, București, 1959.
- Russu, I.I., *Etnogeneza românilor*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981.